

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Caput III. Expostulationibus Baronii in loca, quæ de Religione, & ejus
partibus ab Amadæo depravata jactat, satisfit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

intra recuperanda. Quod est aperte simile illam deservire (quod ab aliis etiam exoptat Amadeus) cum Cajetanus ius ad ille post annum solvendo minoris possit sentiat, licet debitum liquidissimum sit, sed abique difficultate exigibile, quale non esset, si penicillum amittendi sortem, vel saltem expensarum, in eo recuperando daretur.

Libuit huic alluere querelam aliam Baronii, fol. 170. licet ipse in syllabo contra Amadeum non excepserit; ait enim illum: Fraude puniendi invertisse verba Cajetani (verb. Emprio) qua refert continuata serie, quod ita habeant apud Cajetanum; cum tamen prima aut nulla postremo locoreponat, & ultima primo aut medio, ut in vero Cajetanum cruciet, excarnificet, ut ab invito dicitur, posse citra usura vitium redimi minoris à venditore, quod pluris eidem vendiderat. Fateor Amadeum clientis gratia non tam Cajetani formalia verba, & ordinem observasse, quam legitimum, & genuinum eorum sensum, qui ut supra expostus, in illis continetur, nec invitatus Cajetanus propinat. En ejus verba: (Quarto (emprio est illicita) ex pacto de retrovendendo, si pretium, quo emitur minus est, quam res valeat, habet enim speciem mutui palliati sub nomine emptionis. Unde si pretium est iustum, contractus licitus reputatur, & communiter fit.) Casus est. Mercator vendit merces pretio iusto credito, compacto de retrovendendo, quas postea ipse emit. Hinc emptionem, dicit Cajetanus, fieri illicitam ex pacto de retrovendendo, si pretium, quo res emitur, minus est, quam res valeat, si verò pretio iusto ematur, contractus esse licitum. Hic est apertus verborum Cajetani sensus. Quem propterea sic expressit Amadeus dicens, Cajetanum tenere, quod quando venditur aliquid cum pacto de retrovendendo, si pretium est iustum, contractus licitus reputatur, & communiter fit, scilicet si pretium quo emitur, minus est, quam res valeat. Expendat lector, an Amadeus sententiam imposuerit Cajetano? An eam, quam ipse docet, ei attribuerit? Licet verborum ordine non nil transmutato, ut sensus magis innotesceret. An denique ab invito elicerit, posse citra usura vitium redimi minoris à venditore, quod pluris eidem vendiderat? si enim pretium est iustum, ait Cajetanus, contractus licitus reputatur, potuitne clarius dicere? Nulla ergo puniendi fraus hic intervenit.

CAPUT III.

Expostulationibus Baronii in loca, qua de Religione, & eius partibus ab Amadeo depravata jactat, satisfat.

Pag. 201. Falsata loca D. Thomæ, D. Antonini, Paludani, & Sylvestri de Horis Canonicis.

Pag. 203. Soto Pag. 204. Iterum Soto male citatus.

Pag. 208. Falso accusatus D. Thomas de Sacramento Matrimonii.

Pag. 212. Enormiter truncatus D. Thomas de intentione Ministris Sacramenti, & illata calumnia plures de Martyri Baptismo, & de Ordine Episcopatus. Item pluribus calumniis aspersi, Paludani, Tabiena, Cano, Cajetanus.

Pag. 222. Enormis impostura ex Opusculo suppositio truncatus.

Pag. 232. & 233. Horribilis corruptela de incestu, & de speciebus, & circumstantiis peccatorum conficiendis.

Pag. 244. & 245. Mala fide citati de iure eligendi confessorium Cajetanus, Serra, Sotus, & Sylvester.

Pag. 253. Calumnia in D. Thomam de institutione Eucharistiae.

Pag. 254. Alia calumnia in D. Thomam de confessione facta Laico.

Pag. 257. Alia in Cajetanum captata accusatio de confessione pramittenda ante Communionem.

Pag. 260. de Sacramento, & de Sacrificio Missæ D. Antoninus, & Sylvester falso citati.

Pag. 268. Male Cajetanus citatus de simonia.

Pag. 270. Perperam accusatus Sotus.

Erpag. 271. Falso explicatus à Sanchez & Amadeo.

Pag. 274. & 275. De censuris Cajetanus falso citatus de excommunicatione inferentis manus violentas in Clericum.

Pag. 281. & 282. De sollicitantibus mala fide relatus Serra.

Horrorem lectori tot citationes falsitatis inculatæ incuterent, si Baronii ubique mala non esset fides, ut in sequentibus demonstrabo.

§. I.

Falsata ab Amadeo D. Thomæ, D. Antonini, Paludani, & Sylvestri loca, expostulat Baronius, fol. 201. Loca, scilicet, de Horis Canonicis, eo quod Amadeus in tract. de Horis, prop. 1. eos adduxerit pro opinione asserente, Beneficium, qui Officium Divinum voluntarie distractus recitat, satisfacere præcepto, hoc est, non peccare mortaliter, licet interius divagetur. Verum cum Amadeus nullum eorum locum referat, sed aliena fide Illustrissimi, ac Rever. P. M. Acacii de Velasco, ex Ordine Prædicatorum, Episcopi Oriolensis, & Rever. P. F. Leandri à Sacram. Ordinis Excalceatorum Sanctissimæ Trinitatis, Ministri Generalis, prædictos Authores adducat, non alia quam Baroniana fide dici potuit, eorum loca ab Amadeo fuisse falsata. An ab Acacio, & à Leandro? Non credam. Et ne dubia quidem fides Baronii maneat; vidi Sylvestrum, quem se etiam prælegisse jactat (quod miror, & in illo clarè reperio præfatam opinionem, tum ab ipso, tum à D. Thom. & à Petro de Palude traditam. En ejus verba ex editione Antverpiensi, anno 1569. verb. Hora undecimo quæsto, num. 3. (Hoc præceptum (inquit recitand. Horas) quidam sic intelligunt, ut sub præcepto sit dicere devotè, & studiosè, ut devotio ad intentionem, studiositas ad modum dicendi referatur. Sic sensit supplementum, sed male, quia attente orare in Horis Canonicis, non est de jure divino, ut credit, sed positivo, quod ius positivum ad interiora non se extendit per se, sed tantum in quantum colligantur exterioribus, ad quæ se extendit, secundum mentem D. Thomæ, & Petri de Palude, & communiter Doctorum. Unde præcipiendo exteriora, præcipere potest interiora, sine quibus illa esse nequeunt; sicut præcipiendo accessum ad Missam, præcipit velle accedere, &c. Alii verò dicunt, quod sub præcepto ibi cadit Horas dicere; cætera verò, quæ in devotione consistunt, suadendo dicuntur, &c. Quem sensum videtur habuisse Hostiensis, Arch. & Summa Rosel. Sed isti licet verum dicant (attende)

(attende) quantum ad hoc, quod attentio non est sub præcepto; non tamen quantum ad hoc, quod ea quæ in devotione consistunt, suadeantur tantum, &c.

Et ideo dico ex mente D. Thomæ, & Petri de Palude, quod ibi præcipitur devotio quantum ad actum exteriorem, ut non dicantur Horæ operando manualiter opera impertinentia, aut confabulando, aut notabiliter synepizando, & faciendo hujusmodi, quæ hic reprehenduntur. Et similiter quantum ad actum interiorem, sine quo iste exterior haberi non potest, cujusmodi est velle satisfacere præcepto Ecclesiæ, & pascendo velle abstinere à prædictis; non autem attentio, sine qua prædicta esse possunt. Quamvis autem sub præcepto Ecclesiæ attentio interior non cadat, subnectit, & bene Sylvester ex Petro de Palude, voluntariam distractionem interiorem absque veniali non evenire, quod alii Authores non negant. (Requiritur tamen, inquit, quod mens ab officio scienter non distrahat, &c. Evagatio autem advertenter secundum actum interiorem solum, licet sit temeraria, & gravis forte, non tamen est mortale, nisi propter contemptum, quia Ecclesiæ non habet judicare de actibus interioribus merè.)

Sic Sylvester, qui hanc sententiam à Petro de Palude, & à D. Thoma traditam asserit, dicens: (Sanctus Thom. prædictum intellectum Petri de Palude dedit eadem distinctione per hæc verba: Quando quis mentem ex proposito distrahit ad alia in orando, sine culpa non est, præcipue si in aliis se occupat, quæ mentem distrahant, &c. Si autem sine hoc quod percipiamus, mens ad alia evagetur (attende) vel culpa caret, vel minima erit.) Hæc ex D. Thom. Sylvester, cum Petro de Palude. Ex quibus aperte siue habemus, non peccare mortaliter Sacerdotem, aut Beneficiarium, qui voluntarie distractus recitat. Qua ergo fronte dixit Baronius eorum loca fuisse falsata ab Amadaeo, cum nec ipse referat, & alii quorum fide adduxit, expressam eorum sententiam tenuerint?

His non contentus calumniis Baronius, alias cumulat, dicens: Amadeum prædictam opinionem tutam facere: (Addito tot testimoniis isto argumento, Ecclesiæ non potest præcipere actus internos qualis est attentio mentalis: ergo etiam si desit, nil peccat, qui pensum Horarum solvit, & officio vaga mente de industria recitato, fructus Sacerdotii suos facit.) Verum Amadaeus tale argumentum non addit, nec illius meminit, ut videre quisque poterit, tract. de Horis, prop. 1. Fingere voluit hostem Baronius, quem impugnaret; non tamen indiguit, cum apud Sylvestrum, si legisset (ut jactat) facile invenisset; licet, & huic etiam consequentiam, quam non deducit, imponat, quia non infert, nil peccare, sed non mortaliter, aut sub disjunctione cum D. Thoma: Vel culpa vacat, vel minima erit. An Baronius è regione his opponatur? Docti judicent.

§. I I.

Locum Petri de Soto falsatum, conqueritur Baronius, pag. 203. dicens: Amadeum illi imposuisse, omittentem Officium Divinum, nisi in penam ei à Prælati imponatur, non teneri per se ad restitutionem fructuum. Sed causa homo caderet. Adduxit Amadaeus formalia verba Petri de Soto, id asserentis, in lectionibus de institut. Sacerdot. tract. de vita Sacerd. lect. 4. pag. 385. in editione Lugdunensi,

anno 1586. Nec eius verba Baronius inficiatur, licet Authorem non legerit, quia Petrum de Soto cum Dominico de Soto confundit, & quod ex illo confert Amadaeus, isti attribuit dicens, calumniam calatam: (Quia Soto, questione citata, art. 4. hanc hoc statuit: omisso pensu horario, non esse curam Sacerdotii proventus restituendos, si implera fuerint alia onera, & munera adjuncta Sacerdotio, præter pensum officii pensandum. Hæc Baronius, sed non ex Petro, sed ex Dominico de Soto, qui libros de Justitia in questionibus, & articulis digessit. Petrus vero in tractatus, & lectiones, in quibus nec verbum huiusmodi sententiam, quam ex illo Amadaeus adducit.

Magistrum Dominicum de Soto male alibi citatum ab Amadaeo, tract. de Horis, prop. 1. nam postulat cum illo Baronius, pag. 204. ex eo quod dixerit Sotum putasse probabile cecoco, aut reococo caligantes, ut legere nequeant, non teneri recitare licet Horas memoriter profere possint. (Quandoquidem tenacitas illa memoriæ accidentaria est, licet tutius esset, quod se obligatos censerent.) Hæc Soti verbis ductus præfatam sententiam ab eo probabilem judicari, scripsit cum aliis Amadaeus. An jure? Docti judicabunt, sicut & de titulo, qui Amadeum carpit ex hoc capite Baronius dicit: Sed nullus hic finis falsitatis est, exolvit ab hoc vortem, qui legere nequeant, licet memoriter possint Horas recitare, & eius indulgentia Sotum falso autorem inducit. Amadaeus non exolvit, sed exolvere refert: licet aliarum opinionum Authores.

§. I II.

Div. Thomam de Sacramento Matrimonii falsatum, condocet Baronius, pag. 208. conmittit, quod Amadaeus tract. de matrim. prop. 1. ad excusandos M. Sotum, & unum, vel alterum ex Thomistis, quos (et cum formidulis) sequitur est P. S. a asserentes non esse mortale occupare per procuratorem Sacramentum Matrimonii in peccato mortali, dixerit eorum asseritum forte tantum opinionem aliquorum ex antiquis, qui sentire Matrimonii Sacramentum non conferre gratiam, quam probabilem judicasse videtur D. Thomas, cum contrariam, quam sequitur, probabiliter recusat. Juxta commune Theologorum moralium axiomata sic nomina hæc comparativa exponens. Amadeum verareferre non iudicatur Baronius, sed male inter censeat, quia ly probabilior, & probabilior, & quomodi verba, secundum regulas D. Thomæ interpretanda, inquit, sunt, adversative, non comparative. In quam ergo expositionem, ubique ventrem, nil alibi nomen istud probabilior comparative acceptum apud D. Thomam invenissem. Sed juxta falsitatem materiam adversative tantum usurperum lubens admittam, ne sententiam hæreticam, ne ut probabilior mittam, ante rei distinctionem à D. Thoma quidem, etiam ante rei distinctionem à D. Thoma judicatam, concedam. Quia in posterum solutione vindicari poterunt Doctores alii, quibus absurdissimæ sententiæ imputari solent; eo quod contrariam, quam sequuntur, modelle sitis probabilior dixerint, cum omnino certam vocall de buissent.

§. I V.

Enormiter truncatum D. Thomam de institutione Ministri Sacramenti, lachrymatur Baronius, pag. 212. An jure? Docti in judicio advoco, dum

pelus causæ merita expendierint. Igitur Amadæus, tract. de matrimon. prop. 2. num. 10. duo Angelici Præceptoris adducit loca: Alium ex 4. sent. dist. 6. quæst. 1. art. 2. Alium ex 3. part. quæst. 64. art. 8. ad 2. In quibus Angelicus Doctor planè assentitur opinioni assertoriam, deficiente intentione in baptizante puerum, Deum eam supplere, quantum ad ultimum effectum, conferendi scilicet gratiam, & salutem. Hanc opinionem cum referat Amadæus locis citatis traditam. Ex primo ex Sententiariis, hæc solum excerptis verba: (Si deficiente intentione in baptizante puerum, pie creditur quod Summus Sacerdos, scilicet Deus, defectum suppleat, & salutem ei conferat.) Quibus non contentus, quia libros sententiarum juvenis D. Thom. scripsit, subnequit Amadæus immemorem. (Quod iterum tradit 3. part. quæst. 64. art. 8. ad 2. dicens: Quidam dicunt quod requiritur mentalis intentio in Ministro, quæ si deficiat, non perficitur Sacramentum, sed hunc defectum in pueris supplet Christus; in adultis autem qui intendunt Sacramentum suscipere, supplet illum defectum fides, & devotio: Sed hoc satis posset dici quantum ad ultimum effectum, quæ est iustificatio à peccatis, sed quantum ad characterem, non videtur per devotionem accidentis posse suppleri.) Hactenus D. Thomas, quibus tam in uno, quam in altero loco, aperte consentit opinioni assertoriam, deficiente intentione Ministri, Deum supplere defectum, quoad ultimum effectum, conferendo pueris gratiam iustificantiem: quod ex D. Thomæ discipulis etiam defendunt M. Paludanus, M. Jabellus, M. Bartholom. ab Angelis, M. Zanard, & M. Viguierius, quos refert Amadæus, tract. de Baptismo, prop. 2. num. 11. in editione. Martit. anno 1654. Quorum opinio facit etiam alia ejusdem D. Thomæ in 4. dist. 24. quæst. 1. artic. 2. quæst. 3. ubi ait: Quod si quis, non baptizatus Ordinem Sacerdotalem suscipiat, (Non est Sacerdos, nec conficere potest, nec absolvere in foro penitentiali, &c.) Sed tamen pie credi potest, quod quantum ad ultimos effectus Sacramentorum, Summus Sacerdos suppleret defectum. Quod igitur in hoc loco de absolutione à non Sacerdote tradit, id ipsum de Baptismo à non habente intentionem baptizandi, pie credendum asserit, id est, nullibi Sacramentum confici, & utrobique Deum gratiam iustificantiem conferre: sic in editione Venera, anno 1593. His positus.

In quo ergo enormis illa D. Thomæ truncatio? Excipe ab ipso Baronio supr. ubi in Amadæum sic invehitur. (Divo Thomæ instruit insidias ex 4. sententiarum dist. 5. (6. voluit dicere) artic. 2. ubi referens aliorum opiniones, sic præfatur: Quidam dicunt, si deficiat intentio mentalis baptizandi puerum, pie creditur, quod Summus Sacerdos, scilicet Deus, defectum suppleat, & salutem ei conferat.) At Amadæus, puniendus fraude, eralis primis verbis: Quidam dicunt, reliqua refert, quasi dicta à D. Thomæ ex propria mente, si deficiat intentio baptizantis suppleri à Deo. Nec contentus impegisse in hunc errorem, adjungit alterum de Baptismo Martyrii.) Multa hic ad trutinam vocanda: Primum, quod Baronius ausus fuerit dicere errorem opinionem, quam D. Thomas sustinet, 3. part. quæst. 64. citata, verbis supra allatis. Secundum, quod illorum ex industria meminisse noluerit, cum apud Amadæum legisset: eo quod in illis non desiderentur ea verba, Quidam dicunt: quibus non obstantibus, ex propria mente, eorum opinioni suum suffragium D. Thomas adjunxit, & suppleri intentionem Ministri, quoad ultimum effectum gratiæ iustificantis admisit. Nil ergo in D.

Thomam peccavit Amadæus, ex eo quod in loco ex Sententiariis verba illa, Quidam dicunt, omiserit, cum in alio ex 3. part. expresserit, & nullibi opinionem imposuerit, sed quam D. Thomas utrobique amplectitur, deprompserit.

Sed ut loco beneficii reponat Baronius, quam enormem truncationem incautè vocavit; Duplicem solutionem, loco citato, ex sentent. dist. 6. art. 2. adhibet D. Thomas secundo argumento neganti necessitatem intentionis Ministri. Aliam deficiente intentione baptizantis, Deum conferre gratiam iustificantiem; Ministrum verò non conficere Sacramentum Baptismi. Aliam, & gratiam conferri, & Baptismum confici. Ex his duabus solutionibus primam tantum D. Thomæ attribuire voluit Amadæus, etsi utramque juxta eius mentem esse, non dubitavit. Quas hic per extensum referre cogor, ut Amadæum apertissimè vindicem ab impostura opinionis, quam errorem vocare, Baronius non timuit.

Argumentum igitur, quod ibi secundo sibi objicit D. Thomas, ejusmodi est: Intentio hominis non est alicui certa, nisi sibi: si ergo requiritur intentio ad Baptismum, non erit certum de aliquo, quod sit baptizatus, nisi apud eum, qui baptizavit. Et hoc est inconveniens, quod homo sit in tanto dubio salutis. Huic igitur argumento duplicem solutionem supra expositam tradit D. Thomas, his verbis: (Ad secundum dicendum, quod ad hoc, secundum diversas opiniones, respondetur. Quidam dicunt, quod si deficiat mentalis intentio in baptizante, non confert Sacramentum Baptismi; tamen in adulto supplet fides, & devotio defectum Baptismi, ut periculum ex hoc, baptizato, qui ignorat intentionem baptizantis, non proveniat, si autem puer, creditur pie, quod Summus Sacerdos, scilicet Deus defectum suppleat, & salutem ei conferat, &c. Alii dicunt, quod in Baptismo, & in aliis Sacramentis, quæ habent in forma actum exercitum, non requiritur mentalis intentio, sed sufficit expressio intentionis per verba ab Ecclesia instituta, & ideo si forma servatur, nec aliquid exterius dicitur, quod intentionem contrariam exprimat, baptizatus est.)

En D. Thomas duplici solutione, secundum diversas opiniones, respondet, & utrique adhæret, & forsitan magis secundæ, cum secundo loco reponat. Amadæus verò, obsequii ergo, primam tantum memoravit, ut distantior ab hæresi in Concilio Tridentino, sess. 7. canon. 11. damnata. (Si quis dixerit in Ministris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia, anathema sit.) Certissimum enim est huic Tridentini definitioni minus repugnare asserentes, deficiente intentione Ministri, Baptismum non confici; Deum verò eius defectum quantum ad ultimum effectum gratiæ iustificantis supplere; quam qui & Baptismum etiam confici asseruerint. Hanc enim doctrinam gravissima censura Doctores inurunt apud Amadæum in edit. Martit.

Hæc igitur cum sic se habeant; cur tantus Baronio in Amadæum stomachus? Cur D. Thomæ insidias instruere dixit? Cur pag. 217. illum iterum carpit, dicens: Adversarii calumniam deteximus revera severissime castigandam, nisi atrox scelus majus supplicium esset qualibet pena à nobis deprecanda: imò Deum precamur, ut quas commoverit, condonet. Quorsum hæc Baroni? Quod Amadæus D. Thomæ sententiam referens ex duplici loco, alio ex Summa Theologica, alio ex Sententiariis, verba illa, Quidam dicunt, in uno suppresserit, tanto supplicio dignus

dignus est? Hæcine est calumnia severissimè castiganda? Hocceatrox scelus? Apage.

Adde Baronium, solutionem, quam Amadæus D. Thomæ attribuit, non calluisse, nam cum primam, ut vidimus exscripserit, falso illi imponit, in patrum secundam D. Thomam advocasse, nimirum asserentis Deum supplere intentionem Ministri ad validum Baptismum necessariam, ideoque Baptismum confici, licet intentio baptizandi deficiat. Si Amadæo, inquit, fides ulla sit, ipse D. Thomæ non omnino certus fuit pedem, sed in hoc lubrico titubabat, & cadit, cum supplementum aliquod intentionis ad validum Baptismum necessarium repetit à Deo Summo Sacerdote. Sed deceptus est Baronius, quia, ut ex dictis apertissimè constat, in illa prima solutione, quam D. Thomas admittit, & ei Amadæus attribuit, supplementum intentionis ad valorem Baptismi necessarium, non à Deo repetit, sed solummodo ait, Deum supplere defectum intentionis, quoad effectum ultimum, id est, non confici Baptismum, Deum verò gratiam justificantem, non baptizato ex misericordia conferre. Hoc pie credi posse in prima solutione D. Thomæ concedit. An verò in secunda, quam consulto prætermisit Amadæus, quod ei imponit Baronius, contineatur? Doctores judicabunt. Secunda enim solutio fuit ad conficiendum Baptismum, non requiri intentionem Ministri, sed sufficere expressionem intentionis per verba ab Ecclesia instituta, dum nil exterius dicatur, quod intentionem contrariam exprimat. Video hanc solutionem (quam iterum tradit 3. p. quest. 64. art. 8. ad 2.) Baronium errorem appellasse, dum ab Amadæo confictam censuit, dicens: Nec contentus impigisse in hunc errorem, adjungit alterum de Baptismo Martyrii. Ideo D. Thomæ aliter, ac verba sonant, explicandum censo cum Cajetano, & Soto apud Amadæum omnino videntum in editione Matritensi, tract. de Baptismo. prop. 2. num. 10. fol. 235.

§. V.

Expostulat etiam Baronius, ubi *suprà* (sed præcipue pag. 218.) de pluribus illatis calumniis D. Thomæ, de Martyrii Baptismo, & de Ordine Episcopatus. Quoad martyrium verba nuper relata apud illum reperio, quæ non satis capio; quia nec Amadæus putat errorem, nec D. Thomæ quidquam imponit. Ejus enim formalia verba adducit ex 3. part. quest. 66. art. 12. ubi martyrium sine charitate non habere rationem Baptismi asserit. Ad secundum dicendum, quod effusio sanguinis non habet rationem Baptismi, si sit sine charitate, ex quo patet, quod Baptismus sanguinis includit Baptismum flaminis. Hæc D. Thomæ, quem Amadæus exponit de Baptismo sanguinis adultorum: nam parvulorum, ut Sanctorum Innocentium, certum est non includere Baptismum flaminis, ut potè carentium actu fidei, & dilectionis. In quonam, rogo, illata D. Thomæ calumnia? Ni forsan in eo contendat, quod Amadæus inquirat: cur adulti non disponantur sufficienter per attritionem ad Baptismum sanguinis, sicut & ad Baptismum aquæ? De hoc autem merito dubitavit, sicut & plures alii, qui contra D. Thomam attritionem, sufficientem dispositionem putarunt, inter quos M. Serra, tom. 1. de Sacr. quest. 66. art. 12. dub. 1. fol. 183. cujus verba adducit Amadæus in edit. Matrit. tract. de Bapt. prop. 2. n. 15. in fine.

Quoad Ordinem Episcopatus, ait Baronius *suprà* pag. 218. Venenosa magis est accusatio, quasi nolit D. Tho-

mas nullam conferri gratiam consecrati Episcopi, sed calumnia est. Verum Amadæus, tract. de matrit. prop. 1. num. 6. ubi rem hanc attingit, id à D. Thomæ dictum non asserit, sed vi consequentiam deducit ex eius opinione ibi relata; scilicet, quod Episcopatus non est Ordo. Exiterum: Episcopatus non est Ordo, secundum quod Ordo est quoddam Sacramentum. Episcopatus verò esse Ordinem distinctum à Sacerdotio. Imò (& quemlibet horum duorum Ordinum verum esse Sacramentum certa fide habendum esse, ut Petrus de Soto apud Amadæum. An vero negata distinctione horum Ordinum, ut Baronius negat, & affirmata sola extensione characteris Sacerdotii in consecratione Episcopi, non censetur novo, seu distincto Sacramento, novum gratie augmentum in tali consecratione ex opere operantis conferatur? non est adeo exploratum, ut vicissequentia negari non possit. Quia non iterato Sacramento, gratiam Sacramentalem sic augeri, ac de novo conferri, nullibi definitum est, nec tenetur adeo innotuit, ut oppositum improbabile efficiat. Id vi argumenti ex D. Thomæ opinione rectè deducit, putavit Amadæus.

Pluribus calumniis Paludanum, Armillam, seu ipse vocat) Tabienam, Canum, & Cajetanum ab Amadæo asperfos, prop. 2. de Bapt. clamat ubi *suprà* Baronius, fol. 2. 4. sed nullo prorsus fundamento. Nam omnium verba fideliter exscripsit (quod ipse non inficiatur) Amadæus refert. Imò Baronius ipse licet Cajetanum deserat, & Paludanum intendat expungere, tamen opiniones Tabienæ, & Magistri Cani amplectitur, Armillæ verò nullam: putavit enim eruditus vir Armillam, & Tabienam eundem esse Authorem, cum sint valde diversi: quia Armilla summa est Magistri Bartholomæi Fumo, non Joannis de Tabiena, quem laudat Baronius, & aliorumque ibidem adductis consentit. Atque adeo defendendus est opinioni Tabienæ asserentis: (Ad hoc quod aliquid determinatum ab Ecclesia, non potest esse falsum, requiritur, quod determinetur, ut penitus ad fidem, dicendo contrarium esse hereticum.) Et quod tenere contra determinationem Ecclesiæ, antequam sit, ut *suprà* determinatum (potest esse) hæretici, & sine peccato. Quas propositiones gravi nota dignas censo. Item adjungit D. Baronius, Cano defendenti Pontificem posse errare in approbatione Religionis, & in canonizatione Sanctorum. Quod male audit apud Doctores, quæ adducit Amadæus, ubi *suprà*.

Deserit tamen, & merito Cajetanum asserentem parvulos, qui moriuntur in utero, salvos fieri abque Baptismo, sicut & illos, quibus baptizandis, aqua defecit, Quos benedictione, aut precatione preteritis salvandos putat. Quod docuit etiam ex eadem familia Margarita Confessorum, quam refert Amadæus in editione Matritensi, anno 1664. Quod inquitus est Campanella, teste Baronio, *suprà* fol. 216. cui quoad totalem fidem facit; non vero quoad subsidium, quod pro erronea ista opinione ab Eminentiissimo Cardinali de Lugo mendicatum refert. Quia nullo testimonio comprobatur, & auctor Doctore alienissima est.

Paludanum, ut prædixi, exponit Baronius, quoad propositionem illam, quam fides contrariam dicit Suarez apud Amadæum *suprà* tract. de Bapt. prop. 2. nimirum (in omni propositione nota per fidei infirmitatem, semper Deus est subiectum, quantumcumque prædicatum sit non Dens.) Quid autem sit infirmitas, quid prædicatum in propositione? adeo notum

Baronius cogit: quia nomine subiecti, & prædicati propositionis, non intelligit duo extrema, quæ de copula illam constant, sed subiectum propositionis notæ per fidem, inquit, esse obiectum formale, ratione cuius intellectus ad assentiendum propositioni movetur, & idem consequenter dicere tenetur de subiecto cuiuslibet propositionis, si per fidem humanam, si per scientiam notæ. Quod primis rudimentis Logicæ contradicit. Hac violenta, & errata vocum expositione Paludanum ab hæresi excusat Baronius. Ab intentione laudandus.

§. VI.

DE ENORMI D. Thomæ impostura, verbis ex Opusculo suppositio truncatis, expositio est Baronio, pag. 222. Ex eo nimirum, quod Amadæus, *tract. de penit. prop. 19. in fine.* Ex Opusculo 65. D. Thomæ, §. (De cautela in confessione habenda) hæc fideliter scripsit verba: *Si infirmus petit penitentiam, & antequam Sacerdos veniat ad eum, sit mortuus, vel amiserit loquelam. Sacerdos habeat eum pro confesso, & post mortem absolvat eum.* Fatetur Baronius verba; conqueritur tamen de enormi impostura Opusculi, quod D. Thomæ non esse, totis nixibus conatur ostendere: & Amadæum carpit, quod D. Thomæ illud adscripsit: (*Non adeo perversi, inquit, aut obruti criteri in recensendis Authorum libris Amadæus est, ut nisi excocasset animum libido carpendi D. Thomam non posset facile agnoscere illud Opusculum, nec stylum, nec eruditionem, gravitatem, & modestiam Sancti Doctoris respere.* Nam ut omitram infinita argumenta: Sancti Doctori omnino insolens est, quodcumque convitium, aut verbum asperius dictum, &c. At Sacerdotes, qui aliqui peccant in administrandis Sacramentis, stultos, & fatuos vocat author illius Opusculi, quod à D. Thomæ ad alium est, ut ne dicam Sacerdoti, sed nec etiam Artheo stultitia notam voluerit inistam, contentus opinionem stultitiae damnassee.) Hanc D. Thomæ modestiam Amadæus in toto Opusculo imitatus est. Utinam, & Baronius, cuius liber tot in Amadæum diatribis, probis, & calumniis scatet, ut vel ex hoc configendus venisset, nisi præviæ vix prima luce potitum, dum adhuc sub prælo esset, velut in utero suffocasset prohibitio Sanctissimi Nostri Alexand. VII. in Bulla, *Cum ad aures*, expedita die 26. Junii anno 1665, propter censuram Sorbonæ, quam ibi laudatam, & insertam trahit, non veritus fulmen Apostolicum, quo in præfata Bulla feritur: *Neque in libro, aut etiam scripturis publicis, vel privatis illas allegari sub pena excommunicationis late sententia, cuius absolutionem nobis, ac Sedi Apostolica reservamus.* Et intra: *Insuper libros & opera, in quibus præfata censura quomodolibet continentur, laudantur, & defenduntur, Apostolica auctoritate prohibemus.* Quibus non obstantibus, nec opus prælo subtraxit, nec à divulgatione abstinuit. Hæc est illi in Sedem Apostolicam reverentia!

Congratulatur verò Amadæus Baronio, quod præfatum Opusculum 65. quod inter D. Thomæ opera circumfertur, alienissimum à D. Thomæ divalget, & ab eius operibus abrasum non fuisse, docet, quod jam præstiterat Amadæus in editione Martiniensi, anno 1664. concludens: *Quapropter mihi suadet illud Opusculum non esse D. Thomæ.* Sed unde? Ex eo nimirum, quod eius Author ad errorem comprobandum, duplici abus est textu: alio ex dist. 1.

PART II.

de penit. cap. multiplex, in quo contrarium expressè deciditur, ibi: (*Quod manens in corpore non receperit, consequi exutus carne non poterit.* Alio ex cap. à nobis, de sentent. excommuni. qui omnino extra rem est, quia in illo tantum est sermo de absolutione ab excommunicatione, quæ etiam defuncto conferri potest. Ab hac autem non valet argumentum ad absolutionem à peccatis, ut omnes Theologi inconcussim habent. Quapropter iure optimo Amadæus in dicta Martiniensi editione Opusculum illud 65. adulterinum D. Thomæ opus iudicavit. Et sanè valde miror, quod vel ex hoc absolutionis post mortem delirio, inter tanti Doctoris volumina circumvolui, tot annis PP. Dominicani passi fuerint, & inter dubiæ fidei Sancti Doctoris opera, illud admiserint, cum citra omne dubium, ut intusum excludere, & eradere debuissent.

Sed restat adhuc Baronio querela, quod Amadæus in editione Valentina, anno 1661. (quam postea mendis refertam Typographi Lugdunenses è suo prælo evulgarunt) omiserit textus supra adductos, ex cap. multiplex, & ex cap. à nobis. Fateor, sed non castiganda fraude præterit (ut temerè dixit Baronius) sed quia sententiam referre contentus de Authoris fundamentis, ut de more illi est, non curavit. Et quidem si is fuisset illi animus, quem per calumniam affinxit Baronius, nempe insidias instruendi Angelico Præceptori; non omiserit erroris subdum à præcatis iuris capitibus petitum, cum ex illis potissimum, & novum insidiarum caput parare potuisset, non solum sententiam erroris incusando, sed etiam inscitæ arguendo, utpotè ex duplici juris capite depromptam; alio expressè contrario; alio extra rem adducto. Nullius ergo criminis accusari potest Amadæus: nullius imposturæ, nec truncationis loci: cum nec Opusculum, nec verba ex illo excerpta sinxerit, nec errorem excusantia omiserit, sed quæ potius cumulabant.

§. VII.

DE HORRIBILI CORRUPTELA D. Thomæ, de incestu, & circumstantiis peccatorum confitendis expositulat Baronius, pag. 232. & 233. eo quod Amadæus, *tract. de penit. prop. 4.* adduxit D. Thom. 2. 2. *quest. 154. art. 9.* pro opinione asserente incestum esse unam determinatam speciem luxuriæ, & consequenter omnes gradus consanguinitatis, vel affinitatis, nec inter se, nec hos ab illis specie distingui. Unde cum Angelicus Doctor pluribus in locis teneat circumstantias aggravantes intra eandem speciem non esse de necessitate confitendas, planè ex his præmissis deduxit, in doctrina D. Thomæ eum, qui cum matre incestum habuisset, præcepto confessionis satisfacere, se accusando de incestu, occuliando gradum. Quod tradunt apud Amadæum decem Doctores.

Nihilominus de horribili corruptela supra citati loci D. Thomæ, accusat Baronius Amadæum, his verbis: *Infelicitatem reputo necessarium cum hoc homine certamen, cum non tam schola nostra, quam Religionis Christianæ causam ago.* D. Thomam nego docere eo articulo quidquam eorum, quæ illi affingit per summam calumniam Amadæus. Sic Baronius. Sed quo iure? Qua fide? Verba D. Thomæ sententiam ferent, cum præmifero pro eadem opinione, qua Amadæus, referre D. Thomam quàm plures gravissimos, tam domesticos, quàm extraneos Doctores, inter quos Bartholomæus à Sancto Fausto,

M

apud

apud Dianam, *part. 5. tract. 14. resol. 56. §. Quarto sexto*, sic scribit: Quia juxta opinionem D. Thom. 2.2. *quest. 154. art. 9.* & Cajetanum ibi, omnes gradus consanguinitatis, & affinitatis sunt ejusdem speciei in genere moris, sufficit, ut ille, qui cum matre, vel filia, aut sorore carnaliter peccavit, dicat: Commisi incestum semel, aut bis non explicando personam, cum qua peccavit. Et quamvis gravior sit incestus cum matre, vel filia, quam cum sorore, vel consobrina; tamen quia ista gravitas auget malitiam intra eandem speciem, non est necessario confitenda.) Hæc Faustus apud Dianam *suprà*. Qui ejusdem sententiam tenet, tum ibi, tum 1. *part. tract. de circumstantiis aggravantibus, resol. 31.* dicens: Et hæc opinio D. Thomæ magis placet, pro qua adducit Magistrum Nunno, in *Additionibus ad 3. part. tom. 2. quest. 9. art. 2. dub. 3.* his verbis: (Dandum est igitur cum Nunno, diversitatem graduum non facere diversitatem speciei in incestu, sed esse circumstantiam aggravantem, quam ego probabiliter puto, non esse in confessione necessario explicandam.) Et primam hujus sententiæ partem; nimirum omnes incestus esse ejusdem speciei, ultra Cajetanum, quem citatum 2.2. *quest. 154. art. 9.* sequitur Bonacina, *tom. 1. quest. 4. punct. 16.* tenent M. Canus, & M. Sotus, ut testatur Valquez, *tom. 4. in 3. part. quest. 91. art. 1. dub. 4. num. 10. §. Tertio*, dicens: (Quod gradus incestus non differant specie, docent Canus, & Sotus, ubi *suprà*, & existimant esse sententiam Sancti Thomæ, & Cajetani 2.2. *quest. 154. art. 9.*) Quos sequitur M. Joannes de la Cruz in *summ. præcep. 6. art. 4. dub. 6. concl. 2.* ubi ait: (Inter proximiores consanguineos, aut affines erit gravior incestus intra eandem speciem. Imò in primo gradu gravior erit incestus cum matre, aut filia, quam cum sorore.) Nihil ergo affinxit Amadæus D. Thomæ, dum ei adscripsit gradus consanguinitatis, & incestus, nec inter se, nec ab affinitatis gradibus specie differre. Nulla ergo, nedum horribilis, loci corruptela interfuit, cum hanc fuisse Angelici Præceptoris mentem, non solum Doctores extranei, sed domestici etiam fateantur. Quos si evolvisset Baronius, inauditam sibi sententiam tantopere non exhorruisset. Nec si D. Thomam legisset.

Sententiam igitur, de qua est sermo, apertam esse D. Thomæ, licet Authores citati suadere sufficerent; eius tamen productis verbis probandum suscipiam. *Disput. 2.2. quest. 154. art. 9. Verum incestus sit determinata species luxuria?* Et conclusio est affirmativa. Imò supponens ut certum gradus consanguinitatis inter se non differre specie, nullum ex hoc capite contra conclusionem producit argumentum, sed tantummodo ex distinctione inter gradus consanguinitatis, & affinitatis. Quos specie distingui, primo intuitu dicendum videbatur, & consequenter incestum cum consanguinea ab incestu cum affini. Ideo argumentum contra hanc solum partem, sic sibi objicit: (Incestus est consanguineorum, vel affinium abusus, sed affinitas differt à consanguinitate; ergo incestus non est una species luxuriæ, sed plures.) Cui concessa majori, negat minorem; & inde consequentiam, inquit: (Ad secundum dicendum, quod persona affinis conjungitur alicui propter personam consanguinitate conjunctam, & ideo quia unum est propter aliud, ejusdem rationis inconvenientiam facit consanguinitas, & affinitas.) Sic D. Thomas. Quod tamen non tollit intra eandem speciem gravius peccatum esse incestum cum matre, quam cum sorore, & hunc quam cum sorore uxoris. Quod ad-

notavit Cajetanus, Angelicum Doctorem sequens *sup. §.* (Ad secundum vero,) ubi ait: (Verum est hujusmodi incestus differre secundum gradum absolute, quia gravius est secundum se peccatum incestus cum sorore, quam cum sorore uxoris, sed hoc non sequitur diversitas speciei: gravius quoque est furari mille, quam decem, & tamen non distinguuntur specie.) Et hinc habet, quod peccatum carnale commissum cum consanguinea ejusdem, est speciei cum commissum cum affini. (Hæc que non oportet re in hujusmodi circumstantiis diversitate sollicitari de necessitate.) Similiter ergo incestus cum matre, gravior est, quam cum sorore, quia cum matre conjunctus est filius immediate, & se ipso, cum sorore autem ratione parentis, & quod eadem sit utriusque origo. Unde per se patet, ait D. Thomas *suprà*: (Cum non conjungatur per se ipsas, sed per ordinem ad parentes, non habent ita ex se ipsis indecentiam.) Ac proinde peccatum incestus minus grave est cum sorore, quam cum matre: & cum sorore gravius, quam cum uxoris, quia uxor fratris non est conjuncta per ordinem ad ipsam, sed propter fratrem consanguineum sibi conjunctum. Unde proveniunt, quod intra eandem speciem una indecentia minor sit alia, & quod eadem propter rationem, qua D. Thomas probat, incestus inter consanguineos, & affines non differre specie, potiori jure probet, nec incestus intra gradus consanguinitatis inter se, sicut neque etiam intra gradus affinitatis.

Hæc ex D. Thomæ observat Cajetanus, ubi *sup. §.* (Ad evidentiam) *prop. finem.* Quædam, inquit, est naturalis reverentia consanguineis per se, & immediatam conjunctionem carnalem personarum: hæc est inter parentes, & proles. Quædam vero est, quæ consequitur conjunctionem carnalem non per se, & immediatam, sed media conjunctione in parentibus, seu filiis, & hæc est inter reliquas personas tam consanguinitate, quam affinitate conjunctas; nam nullæ tales per se ipsas junctæ sunt, secundum carnem, sed mediante patre, aut matre, seu filio, aut filia, ut patet discurrere. Cum ergo conjungi immediate, & mediante alio, seu conjungi per se, vel per ordinem ad alium, ad eandem speciem pertineat, in doctrina D. Thomæ; consequitur planè, incestus omnes intra gradus consanguinitatis inter se ejusdem esse speciei, non minus quam incestus intra gradus consanguinitatis, & affinitatis. Et sanè si ita non esset, falsa proinde esset conclusio, incestum esse determinatam speciem luxuriæ, & non plures. Nam licet consanguinitas, & affinitas unam speciem conflarent; gradus tamen consanguinitatis inter se, plures species constituerent, quod est aperte contra D. Thomæ, quia, ut constat ex secundo argumento, eam negat consequentiam. Ergo incestus non est una species luxuriæ, sed plures. Sancti Doctoris mentem prolixius examinare libuit, ut ex his innotescat bona illa Baronii fides, qua de horribili D. Thomæ corruptela Amadæum accusat, cum genuinam eius mentem cum aliis Thomistis, & cum doctissimis expresserit.

Semel autem statuto incestus, omnes esse ejusdem speciei; cum in sententia D. Thomæ, non sit obligatio confitendi circumstantias aggravantes intra eandem speciem (ut tradunt celeberrimos Thomistæ, & apertis D. Thomæ testimoniis comprobatur Amadæus, *tract. de penis. prop. 17. num. 3. & tract. de matr. prop. 5. num. 2. & 3.*) ex utraque præmissa evidenter deducitur conclusio, quam veluti D. Thomæ

tueretur plures, nempe eum, qui cum matre incestum committit, satis facere, se accutendo de incestu occultando gradum. Unde concludo, nec de incestu, nec de circumstantiis peccatorum confitendis, Amadæum D. Thomæ quidquam impoſuisse.

§. VIII.

De alterius D. Thomæ loci corruptela, non meo fidei expositulat Baroniū pag. 232. ex eo scilicet, quod Amadæus tract. de panis. prop. 4. hinc excerpta referat D. Thomæ verba ex opusculo sexagesimo quarto, §. (Complacencia habita in memoria peccati,) ubi Angelicus Doctor sic scribit: (Si autem rememotando mala præterita, quæ fecisti, non habes dolorem, sed potius delectationem in eis, & propter hanc delectationem facis moram, ibidem, non credo expedire, quod specifies ipsa peccata rememotata, si alias integrè confessus es ea. Et si non habuisti aliud, quam delectationem in mente, sufficit dicere. Mihi venerunt in memoriam quædam vindictæ, vel iniuriæ, quas feci; vel quædam peccata gravia, quæ commisi, de quibus non solum non habui dolorem, sed de his cum multa complacencia cogitavi.) Hactenus ibi. Quæ cum non inſicietur Baroniū in Opusculo citato reperiit, nec verbum aliquod suppletum, neque additum fuerit, nescio cur loci corruptelam in syllabo appelleret, nec eum calumniam in libro? (Sed quis, inquit, erit tandem calumniarum finis, si strâ id ab Amadæo sperem? Superiori novâ cumulat ex falsissimo principio. Vbiq; obtrudit Opusculum sexagesimum quintum, adulterinum D. Thomæ opus, ut supra demonstratum est, &c. Do lubens Baroniū falsissimum principium illud esse, utpote ex quo, nec species peccatorum confitendas deducitur. Et bene ipse paulo infra ait: Capitaliter adversari principio apud D. Thomam inconfesso, actus qualescunque ab eo quo tradunt, obijci, speciem sumere. Quapropter merito Opusculum, in quo continentur, adulterinum vocat, & ab operibus D. Thomæ eradendum censet. Sed homo non advertit Opusculum non esse opusculum sexagesimum quintum (quod supra non esse D. Thomæ a se demonstratum dicit,) sed sexagesimum quartum. Unde duojam Opusculum, quæ inter alia D. Thomæ opera circumferuntur, ex Baroniū habemus, nec ut dubia fidei habenda, sed radicitus evellenda, & abolenda esse. Sit ut velint. Dum in posterum non in Amadæum, sed in Authorem Opusculi, & in eos qui inter D. Thomæ opera infuerunt, virus evomat.

§. IX.

De jure eligendi confessarium mala fide citatos Cajetanum, Serram, Sotum, & Sylvestrum, conqueritur in syllabo Baroniū. Sed ex his Authoribus, nec Cajetanum, nec Serram refert Amadæus, nec eorum meminit. Imò nec Baroniū ipse foli. 244. & 245. quo se remittit. Igitur Amadæus tract. de panis. prop. 16. pro opinione asserente Curatum ex Conſuetudine posse simplicem Sacerdotem ab Ordinatione non approbatum in confessarium eligere, adduxit Margaritam confessarium, Lesdesm. Panormitanum, & Vegam. Item Sylvestrum verbis ejus fideliter relatis, & Magistrum Dominicum de Soto in 4. dist. 23. quest. 4. artic. 2. §. Similiter & omnes, ubi sic ait: Curati consuetudine habent, ut possint sibi eligere confessores, præterquam in casibus reservatis. Quin verò & universi simplices Sacerdotes eadem gaudent facultate, ut sic

Par. 11.

bi promiscuè quemcumque eligant Sacerdotem. Quapropter, & cuicumque de Religiosis confiteri possunt, quamquam ejusmodi Religiosus nec sit expositus ab Episcopo, nec a suo Prælato.) Et infra. (Quod si quis nobis, contra id quod de consuetudine diximus, cap. si Episcopus objiciat, ubi habetur: nullâ consuetudine induci posse, ut quisq; absq; licentia sui superioris confessarium sibi eligat: Responderetur nudam consuetudinem contra illud prævalere posse. Sic Sotus supra in editione qua utor) Methynâ Campiann. 1579. Stetit ergo apertè sümē Sotus, pro opinione, cui Amadæus, & alii Lectores adscribunt. Pro eadem adducitur ab Anonymo Gaspar Hurtado disp. 10. de panis. different. 12. sed non bene: quia ibi tantum jasset Curatū, & alios Sacerdotes posse ex jure consuetudine introducto, eligere sibi confessarium, non verò ait, quod possint eligere simplicem Sacerdotem, sed sicut conceditur, inquit: Accipientibus Bullam Cruciata. Et nullibi docet præfatam consuetudinem concedere prædictis facultatem eligendi confessarium absq; restrictione aliqua, quod necessarium erat, ut pro Soto stetisse diceretur.

Cæterum hæc sententia, cuiuscumque fuerit, subſtineri non potest, & inanis esset decisio in cap. si Episcopus, si consuetudine induci posset, ut quis, absq; licentia Superioris, confessarium eligere posset, cum id ipsum in eo capite negetur. Præterquam quod adversatur etiam Tridentino, sess. 23. cap. 15. in quo expressè decernitur, nullum etiam Regularem posse confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire, nisi aut Parochiale Beneficium habeat, vel Episcopi approbationem: & privilegia, & consuetudines quæcumque etiam immemorales revocantur. Quapropter præfatam sententiam, ut minimum tanquam scandalosam damnavit, & prohibuit S. N. Alexander VII. die 24. Septemb. anno 1665.

§. X.

De calumnia in D. Thomam de institutione Eucharistiæ, condolet Baroniū pag. 253. ex eo scilicet, quod Amadæus tract. de Euchar. prop. 6. num. 6. adduxerit verba D. Thomæ negantis Sacramentum hoc institutum fuisse post benedictionem panis, ibi: (potest, inquit, intelligi concomitantia, ut sensus sit: dum benediceret, frangeret, & daret, dixit hæc verba: Accipite, &c.) Cum tamen ex Tridentino constet: (Hoc tam admirabile Sacramentum Redemptorem nostrum instituisse; cum post panis; viniq; benedictionem se suum ipsius corpus illis præbere, & suum sanguinem, disertis, & perspicuis verbis testatus est.) In his locis referendis, falsum non commisit Amadæus, nec minus ex D. Thoma, quam ex Tridentino formalia excepit verba: Unde non est cur uni potius, quam alteri calumniari dicatur. Licet D. Thomæ vitio verti non posset, quod ante Tridentinum, ut supra opinatus fuisset; variastamen & probabiles expositiones loco citato Doctores adhibeant: Quibus suam adjungere non dubitavit Baroniū, dicens: In actu exercitio institutum & confectum fuisse Sacramentum hoc benedictione, & in actu signato fuisse præceptum se imitandi. Cæterum cum institutio, & confectio Sacramenti actum exercitum involvant, & ex Concilio constet, post benedictionem panis fuisse institutum, non facile percipitur, quomodo in actu exercitio non post benedictionem, sed ipsa benedictione, institutum concomitanter dici possit, quin Concilio contaveniatur. Sed

de his alibi.

M 2

§. XI.

§. XV.

non est vendere spiritualia. Prima consequentia patet; quia pactum non mutat materiam actuum, eadem namque est materia donationis, & venditionis, si vas argenteum datur, vel venditur, & propterea si absolute velle stipendium sustentationis, non est velle temporale pro spirituali: ergo velle idem ex pacto, non est velle temporale pro spirituali, quod esset vendere. Hæc Cajetan. Ex quibus inferat Amad. licere etiam, ex pacto velle aliquid temporale pro spirituali ex gratitudine conferendum (ex pacto scilicet amicitiae nullam obligationem inducente, sed exprimente, quæ jure naturalis est) (Nam si absoluta velle temporale aliquid per modum gratitudinis, ut omnes fatentur, non est simonia: (Ergo velle idem ex pacto non est velle temporale pro spirituali, quod esset vendere.) Quod probat Amadæus verbis formalibus Cajetani. (Consequentia patet: quia pactum non mutat materiam actuum.) Ex his duabus propositionibus unam conflat, & tanquam Cajetan proposuit. (Ex pacto velle, non est vendere spiritualia, quia pactum non mutat materiam actuum.) Quæ duas præcedentes includit, & disctum solum est, quod Cajetan dixit: Velle ex pacto. Amadæus verò: Ex pacto velle. Ex quibus inferat Baronii fides, ubi supra dicentis, quod Cajetanus: Nullum verbum habet eorum, quæ ex illo refert Amadæus. Utriusque sed: expendat lector: jud. cet. Minor tamen valde, cur de solo Cajetano vindicandum, Baronius fuerit sollicitus, & de Magistro Soto, M. Serra, & M. Joanne Martine de Prado (quos pro eadem sententia Amadæus adducit) non curaverit.

§. XIV.

Peperam accusatum M. Sotum (ait Baronius pag. 270.) quod docuerit, licitum esse ad baptizandum puerum, cum alia via non suppetit, emere ipsam sacramentum & gratiam sacramentalem. Cujus sententia ex Suarez improbabile vocavit Amadæus, tract. de simonia Prop. 9. Quos proinde Baronius reprehendit, dicens: Vel nulla, vel certe levis est culpa Soti, ut non debuerit ejus opinio, ut improbabilis omnino, post Suarez damnari ab Amadeo. Imò Sotus illam probat validis argumentis contra Cajetanum quibus respondendum erat Amadeo. Verum cum Amadæus disputativè non egerit, ejus muneris non fuit, aliorum sententias argumentis refutare, sed ut ad scopum faciebant, referre. Præterquam quod satis hanc rejecit, dum ei opposuit D. Thomam expressè contrarium in 4. scilicet. dist. 25. q. 3. art. 1. q. 1. ad 3. ubi ait gratiam non posse ullo modo vendi. (Nec super hoc voluntas deliberata emptionis cadere potest.) Et expressè in terminis rem attingens 2. 2. quest. 100. art. 1. ad 1. argumentum: Quod ejusmodi erat. (Licet, ut videtur, in aliquo casu dare pecuniam pro Baptismo, puta quando Sacerdos puerum morientem, sine pretio baptizare non vellet; ergo non semper est illicitum emere, vel vendere Sacramenta.) In hoc casu, quo Sotus dixit, licitum esse emere Sacramentum, negat expressè D. Thom. his verbis: (Ad primum dicendum, quod nullo modo est peccandum: pro eodem est habendum, si Sacerdos absque pretio baptizare non vellet, ac si non esset qui baptizaret.) Non ergo peperam Amadæus Sotum accusavit, nec levis, aut nulla fuit ejus culpa in deferenda D. Thomæ sententia, quam vi juramenti, sicut & Baronius, sequi tenebatur.

Pars II.

Sotum malè explicatum à Sanchez, & Amadæo, expostulat Baronius pag. 271. dicens: Et Sanchez eximit à simonia eum, qui pretium dat, ut quis intercedat apud Collatorem Beneficii, quod tamen ipse conferre nequeat. Quidquid sit de propositione apud alios; certum est falsò illi advocari Sotum in patronum à Sanchez, cujus errorem sequutus est Amadæus, cum debuisset corrigere. Dico hic apertè falla, 1. Quia Sanh. nec ex illo Amadæus, eximit à simonia dantem alteri pretium, ut intercedat apud Collatorem Beneficii; sed tantum cuidam tertio, ut intercedat apud alterum, cui non incumbit conferre, neque eligere, nec præsentare: imò neque id Sanh. affirmat, et si probabile paret: Licet hoc (inquit) probabile sit, probabilius est oppositum. Itaque neque pro intercessione mediata aliquid conferre, vel accipere per modum pretii, excusavit à simonia P. Sanh. nec ex illo Amadæus 2. Quia neuter, ne ut probabilem quidem admittit sententiam de pretio pro immediata intercessione apud Collatorem Beneficii, quam probabilem putasse M. Soto, dixit, et si cum formidine P. Sanh. apud Amadæum, tract. de simonia, prop. 2. n. 2. eò quod contrariè, quam sequitur, dicit se libentius assensum præbere. (Undè videtur, ait Sanh. probabilem reputare hanc sententiam.) Nec aliter in ejus patronum Sotus advocatur: certum est enim contrariam defendere, ut verba ipsa, quibus aliam probabilem innuit, præferunt. Quod si velit Baronius comparativum illud libentius apud Sot. non comparative usurpandum, sed adversativè, ac proinde autoritate Soti, nec ut probabile defendi posse, licitum esse pro intercessione immediata pretium conferre, vel accipere, libenter subscribam, dum hæc solutio Jesuitis, cum locus occurrat, suffragari etiam possit.

§. XVI.

Cajetanum etiam falsò citatum de excommunicatione inferentis manus violentas in Clericum, dolet Baronius pag. 274. & 275. & actum de Amadæo, ut potè de falsarii crimine apertè convictum, sibi blanditur, negans esse Cajetani verba quæ ex illo excerpta scribit, tract. de censuris prop. 4. Quæ refert, inquit, ex Cajetano excommunicationem non esse latam, nisi ictus perlegerit ad Clericum fraude non caret: tractatio de excommunicatione est apud Cajetanum longissima, & diffunditur ultra summarium per 76. capita, nec locum, nec numerum annotat, quo extent verba relata, ne plagium deprehendatur. Certe si ubi hæc scripsisset Cajetanus, legerentur cap. 10. contra manus violentas: illud legi, & re-legi & nihil horum verborum repert. Ergo commenta sunt. Doleo hominis ausum, & quod tam levi manu Authores etiam suos, & eorum Principem evolvensit. Verba, quæ Amadæus adducit, sunt expressa, & formalia Cajetani verb. Excommuni. non verò extant c. 10. contra manus violentas, quod se legisse, & relegisse jactat Baronius, nec in ullo ex 76. capitibus, per quæ tractatio de excommunic. diffunditur, sed inter ea, quæ ad omnia capita de excommunicatione communia, Cajetan præmittit. Sic ubi leges. (Ante omnia circa intellectum excommunicationum, sive à jure, sive à iudice sint, prænotanda sunt duo) Personam, scilicet, & actionem. (Oportet autem, inquit, scire quod ex parte termini actio excommunicationi subjecta intelligitur consummata. Itaque regulariter loquendo, nisi actio illa sit consummata, non

M 3

est lo-

est locus excommunicationi. Post hæc igitur immediate subnectit, quæ ex illo fideliter refert Amadæus. Attende. (Unde quantumcumque conetur aliquis percutere Clericum lancea, sagittis, lapidibus, nisi lanceæ, aut sagittæ, aut lapidis ictus peringat ad Clerici personam, non incurrit excommunicationem latam contra percutientes Clericos; quia manus violentæ injectio non est consummata; consummatur enim tactione ipsius Clerici, & non aliter, & sic de aliis.) Hæc Cajetanus in summ. verb. Excommun. in editione Parisensi anno 1530. & in Salmanticensi anno 1571. & in Venera anno 1584. & in aliis quas viderim. Quid ad hæc Baronius? Obmutescat, vel linguam saltem coërceat, & nullum temerè laceſſat, Inest, & formicæ, & serphobilis.

§. XVII.

MAlè citatum M. Serra pro opinione excusante, à denuntiatione sollicitantis, eum, qui non potest probare, asserit Baronius pag. 281. & 282. Sed oppositum contabit legenti Amadæum, tract. de fide prop. 4. formalia verba Magistri Serra adducentem ex 2.2. quæst. 76. art. 3. in fine, ubi de denuntiatione, & de accusatione idem dicendum tradit: certissimum autem est neminem teneri accusare, si probare non possit. (quod diximus, inquit Serra, de accusatione, dicendum est de denuntiatione, nam denuntiatio debet esse iusta, talis autem non est, si crimina falsa imponat, aut occulta propalet, quæ nullo modo probari possunt.) Et licet quæstione 68. sequenti art. 1. dub. 1. ex professo disputans: An idem de denuntiatione, & de accusatione sit iudicium? In oppositum inclinare videatur; cum post secundam sententiam affirmativam multis probatam, concludat dicens: (Mihi tamen prima securior videtur.) Quamvis inquam, hæc ita se habeant (quibus innixus Baronius malè citatum ab Amadæo dixit) nil tamen obstant, nec Amadæus illa prætermisit, sed verbis his adductis, inconsequentæ redarguit. (Quomodo inquit securior?) Si iusta non est denuntiatio, quando delictum probari non potest? Quomodo securior? Nam ut ipsemet Serra eadem quæst. 68. eodem art. 1. dubio sequenti 2. de denuntiatione delicti loquens, ait: (Necessarium est, ut crimen probari possit; si enim crimen omnino esset improbabile, non solum contra charitatem, sed etiam contra iustitiam peccaret, accusando, vel denuntiando laicorum, nam hoc ad nil aliud deservire posset, quam ad infamandum laicorum. Hæc in M. Serra, & meritò ubi supra Amadæus, ut inde ejus inconsequentia manifesta fieret. Nam licet ad illum pro contraria sententia referendum, satis esset in quæst. 67. præcedenti, illam tenuisse, & in quæst. 68. probabilem judicasse; dum alteram securiorem vocavit; nihilominus, & inconsequentiam notare non prætermisit, ut ex professo ejus mentem indagasse ostenderet.

Sed modo locorum ordine attentius inspecto, & re melius considerata M. Serram excuso, quia suppositicia iudico verba illa (Mihi tamen prima securior videtur,) quæ post secundam sententiam ab ipso probatam adjecta forsan à revisore fuerunt. Moveor, quia in triplici loco supra citato rem attigit, quæst. 67. art. 3. q. 68. art. 1. dub. 1. & ibidem dub. 2. in primo, & tertio loco apertissime tradit non teneri nec posse denuntiare, quæ non possunt probari, & in secundo intermedio, dicit securiorem partem contrariam. Incredibile autem est tam brevi tramite sententiam retractasse, & in retractatam iterum abiisse:

tum etiam, quia sententiam negantem in hoc loco do loco multis suis, & ad argumenta contrariæ spondit, cui non bene coherent verba illa in retractata; quibus propriæ sententiæ locis aliis tradidit, & tradendæ contradicit. Sed quid immoror; cum hanc sententiam plures Dominici apud Amadæum defendant, quos Baronius vindicare non curat.

§. XVIII.

I Neodem tractatu de fide, falsò accusatus ab Amadæo, prop. 11. Nicolaum Jansenium, & Combesium, dicit Baronius pag. 284. Amadæi criminetur, quod, cum adduxisset Nicolai Jansenii formalia verba asserentis: (D. Thomam electum esse, cui Spiritus Sanctus ad aurem infunderet, cujus scholam ingrederetur Paulus) sic exposuerit, quisi Paulus, ut discipulus D. Thomæ scholam, & non potius Magister ingressus fuerit. Quod inquit Baronius: Nescio an plus ineptiæ respiciat, quam malignitatis. Quasi Paulus D. Thomæ scholam dictus sit à Nicolao ingreſſus, potius ut discipulus quam ut Magister. Sic etiam de schola ille dicere D. Thom. ingressum fuisse scholam D. Pauli, non è contra: improprie enim dicemus, D. Thomam ingressum Cajetani scholam, cum discipulus, ille Magister sit. Solutionem hanc non ignorabat Amadæus, sed maluit (ut eor) impugnam, quam amentiam redargui. Si enim hujus florentissimæ scholæ Paulus Magister esset, opiniones omnes, quæ D. Thomæ adscribuntur, sententiæ D. Pauli dicendæ forent, eandemque operibus D. Thomæ, & D. Pauli præstandam fidem, discipulos inde contrarios timuit. Hæc, & alia absurda cupientem vitæ charybdim in scyllam incidere compulerunt. Sed utrumque monstrum vitandum.

Sicut & Jansenii verba, ita & Combesii fidei excerpta refert Amadæus, quæ non inficiuntur Baronius: dixit enim Combesius loco ab illo citato. Paulum una cum Petro dividit, una formali, & pro se Cathedra, cujus successio sit penes Pontifices, est potius. Quæ sententia alia non est ab ea, quam Armatius quidam in Gallia tenuit, de Sanctis Petro, & Paulo duobus simul Ecclesiæ Caputibus. Quam hæc ecclesiæ denavit Innocentius X. Non inficior ipsi summe Combesium ad finem sui operis, post Notas ad Orat. Dometrii, definitioni Pontificis inherere, & se ipsam explicare contendere, ut Arnaudii sententiam excutiat. Ob quod laudandus venit, sive sententiæ retractatio sit, sive incongrua expositio. Extrâ rem verò omnino est, quam Baronius adducit, dicens: Combesium non fecisse Paulum Petri consortem potestatis velutariæ cui successerint Pontifices Romani, sed sapientia, & palma martyrii, atque illius gloria. Conferto, quod Baronii verba cum relatis ex Combesio, & Jansenio contradictoria reperies. Sic alibi alios exponit.

CAPVT IV.

Locis, quæ de charitate falsata obijcit Baronius, sit satis.

Pag. 296. De officiis charitatis criminatio falsa. Cajetani.
Pag. 297. De desiderio mortis alienæ. Serræ in alienam personam detortum.